

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกร ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ดร.สิริภัทร โชติช่วง¹ จิรายุทธ์ จันทนพันธ์² และ ดร.ชมพูนoot ด้วงจันทร์^{3*}

¹ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี siripat.c@psu.ac.th

² คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี jirayuth.c@psu.ac.th

³ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี chompunoot.d@psu.ac.th

Analysis of Factors Influencing Farmers' Decision to Become Community Business Entrepreneurs in Surat Thani Province

Siripat Chodchuang, Ph.D.¹, Jirayuth Chantanaphant² and Chompunoot Duangjan, Ph.D.^{3*}

¹ Faculty of Liberal Arts and Management Sciences, Prince of Songkla University, Surat Thani Campus, siripat.c@psu.ac.th

² Faculty of Liberal Arts and Management Sciences, Prince of Songkla University, Surat Thani Campus, jirayuth.c@psu.ac.th

³ Faculty of Liberal Arts and Management Sciences, Prince of Songkla University, Surat Thani Campus, chompunoot.d@psu.ac.th

Article Info

Article Type: Research article

Article History:

Received: February 14, 2024

Revised: June 14, 2024

Accepted: June 26, 2024

คำสำคัญ

ผู้ประกอบการ, ธุรกิจชุมชน, การวิเคราะห์
ปัจจัย, การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

Keywords :

Entrepreneurship, Community
Business, Factor Analysis, Multiple
Regression Analysis

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกร โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 266 คนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีผ่านการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากการนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าประกอบเพื่อจัดกลุ่มปัจจัย และนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า สามารถทำการวิเคราะห์หาค่าประกอบจำแนกได้ 8 ปัจจัยได้แก่ ความสามารถของผู้นำกลุ่ม ความรู้และทักษะ การฝึกอบรม ระดับรายได้ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากภาครัฐ สิ่งอำนวยความสะดวก/โครงสร้างพื้นฐาน และการพึ่งพาตนเอง ดังนั้นได้ทำการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีผลต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกร แสดงให้เห็นว่ามีปัจจัยด้านความสามารถของผู้นำกลุ่มมากที่สุด และรองลงมา ได้แก่ การพึ่งพาตนเอง มีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 51.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และผลการวิจัยครั้งนี้นำไปใช้เป็นแนวทางวางแผนและบริหารจัดการเชิงนโยบายในปัจจัยต่างๆ ที่สำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพและมีจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น

Abstract

This article aims to study motivational factors affecting the decision to become a community business entrepreneur among farmers, based on data collected from a sample group of 266 individuals in Surat Thani province through purposive sampling. The data was evaluated using Exploratory Factor Analysis (EFA) and multiple regression analysis. The study identified eight factors, including leadership, knowledge and skills, training, income level, family support, government support, facilities/Infrastructure, and independence. The study of the relationship factors affecting the decision to become a community business entrepreneur among farmers revealed that the most significant factor was leadership, followed by independence. The predictive power was 51.3%, which was statistically significant at the 0.05 level. The results of this research can be used as a guideline for planning and policy management in various important factors that affect the decision-making of becoming a community business entrepreneur. This is to ensure that farmers become capable entrepreneurs, with an increasing number of them.

* Corresponding author: Chompunoot Duangjan, Ph.D.

E-mail address: chompunoot.d@psu.ac.th

1. บทนำ

จากยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ แก้ปัญหาความยากจนโดยการส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น หรือเศรษฐกิจฐานราก พบว่าสัดส่วนของประชากรที่มีรายได้ต่ำที่สุดร้อยละ 40 ของประชากร คือ เกษตรกร ซึ่งการสร้าง ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนให้แก่ประชาชน จำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานราก (คณะกรรมการยุทธศาสตร์ เศรษฐกิจฐานราก, 2559) นั่นคือระบบเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจที่ส่งผลและสร้างความสัมพันธ์ทั้งทาง เศรษฐกิจและสังคมระหว่างผู้คนในชุมชนท้องถิ่นทั้งในระดับสังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกชน การพัฒนาระบบเศรษฐกิจ ชุมชน หรือเศรษฐกิจฐานราก จะต้องดำเนินการโดยชุมชนท้องถิ่นอย่างครบวงจร ตั้งแต่การสร้างทุนและกองทุนที่เข้มแข็ง มีการ ผลิตพื้นฐาน การแปรรูป การบริการ การตลาดและความจำเป็นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันสำหรับคนในชุมชนบนพื้น ฐานเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาไปสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนหรือธุรกิจของชุมชน (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์, 2560) จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นศูนย์กลางของภาคใต้ตอนบนที่มีการเจริญเติบโตในหลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้าน เศรษฐกิจ ท่องเที่ยว หรือแม้กระทั่งด้านการเกษตรซึ่งเป็นรายหลักอันดับที่สองรองจากด้านการท่องเที่ยว แต่จำนวนของเกษตรกร หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีมีสัดส่วนน้อยโดยเฉพาะจำนวนของเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young smart farmer) เมื่อเปรียบเทียบกับจากปี 2563 และปี 2565 มีจำนวน 246 และ 278 ราย สัดส่วนเพิ่มขึ้น 11.51% จำนวนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ปี 2563 จำนวน 723 กลุ่ม ปี 2565 จำนวน 964 กลุ่ม สัดส่วนเพิ่มขึ้น 25 % (สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2565) เป็นปัญหามาจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอก พบว่าเกษตรกรยังขาดการวางแผนการผลิต การตลาดและการบริหารจัดการ ผลผลิตที่ชัดเจน ขาดการพัฒนาองค์ความรู้และการเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ๆ อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่ยังเป็นผู้สูงอายุและทียาก ไม่สืบทอดอาชีพเกษตรกร ไม่เปลี่ยนแนวคิดยังคงมีการผลิตแบบเดิม ขาดการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ทำการเกษตรแบบพึ่งปัจจัย ภายนอกเป็นหลัก คนรุ่นใหม่ไม่สนใจอาชีพเกษตรกรเนื่องจากราคาสินค้าเกษตรมีความผันผวนและไม่มีความเสถียรภาพ (สำนักงาน เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2567)

ดังนั้น การส่งเสริมเกษตรกรให้พัฒนาตนเองเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) สามารถสร้างระบบเศรษฐกิจฐานรากอย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน อีกทั้งยังเป็นผู้ขับเคลื่อนธุรกิจรายใหม่ที่สำคัญในการสร้างงาน เพิ่มขึ้นและสนับสนุนให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงการผลิตที่มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ หากเกษตรกรตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการเพิ่มมากขึ้น จะทำให้สัดส่วนของผู้ประกอบการเพิ่มมากขึ้นเท่ากับเป็นการขยาย ฐานภาษี สร้างรายได้ให้กับรัฐบาลเพื่อนำเงินมาพัฒนาประเทศต่อไป เนื่องจากผู้ประกอบการเป็นผู้ผสมผสานปัจจัยการผลิต เช่น ที่ดิน เงินทุน เทคโนโลยี เครื่องจักร อุปกรณ์ แรงงานและระบบการบริหารจัดการเข้าด้วยกันเพื่อสร้างสรรค์ออกมาเป็นสินค้าหรือ บริการสู่ตลาดต่อไป (Ojiaku et al., 2018) ดังนั้น การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะที่จำเป็นต่างๆ สำหรับการเป็นผู้ประกอบการที่มีคุณภาพ (โชติกา ใจทิพย์ และกฤษฎา เขียววัฒนสุข, 2561) เพื่อตัวเกษตรกรเองจะสามารถนำความรู้และทักษะ ต่างๆ ที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้ในการพัฒนาการเกษตรทั้งระบบซึ่งเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้จากความรู้ที่มีอยู่ (Stefanovic et al., 2010) อีกทั้งหากได้รับการเสริมแรงสนับสนุนจากครอบครัวที่คอยให้คำแนะนำจากประสบการณ์หรือให้ คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาจะส่งผลต่อกำลังใจและเป็นแรงผลักดันไปสู่ความสำเร็จ (นิพนธ์ สมบูรณ์พลเพิ่ม, 2556) นอกจากนั้นแล้ว การสนับสนุนจากภาครัฐและสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานเป็นปัจจัยที่ผลักดัน กระตุ้น และอำนวยความสะดวกให้กับ เกษตรกร (อมรพิมล พิทักษ์, 2563) รวมไปถึงความสามารถของผู้นำกลุ่มชุมชนในการจูงใจเกษตรกรให้เข้าร่วมกลุ่มและผู้นำ สามารถบริหารจัดการกลุ่มธุรกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขันเป็นทำให้มีรายได้หรือ ผลตอบแทนที่น่าดึงดูดใจสำหรับเกษตรกร (Ahmad et al., 2017) จากเหตุผลดังกล่าว การผันตัวของเกษตรกรไปสู่ความเป็น ผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยจะศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวแปรสำคัญในการผันตัวเองของเกษตรกรไปสู่ ความเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนว่ามีปัจจัยใดที่ทำให้เกิดแรงผลักดันในการเข้าร่วมการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน โดยมี เป้าหมายเพื่ออธิบายและระบุความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกร โดย เลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งสามารถนำมาใช้วิเคราะห์และจัดกลุ่มตัวแปร เพื่อนำไปวิเคราะห์ ปัจจัยที่

ส่งผลต่อแรงจูงใจในการผันตัวเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี นอกจากนี้ จะนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเกษตรกรที่ต้องการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. การทบทวนวรรณกรรม

3.1 การตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการ

การเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง ความพยายามในการเริ่มต้นสร้างธุรกิจใหม่หรือการร่วมลงทุนใหม่ เช่น การประกอบอาชีพอิสระในธุรกิจใหม่ หรือการขยายธุรกิจที่มีอยู่โดยบุคคล กลุ่มบุคคล หรือธุรกิจที่มีการจัดตั้งขึ้นมาแล้ว (Reynolds et al., 2001) การเป็นผู้ประกอบการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ซับซ้อนและมีพลวัตซึ่งต้องใช้กระบวนการรับรู้เพื่อให้บุคคลสามารถคิดถึงผลลัพธ์ในอนาคตและกำหนดความปรารถนาและความเป็นไปได้ของผลลัพธ์ดังกล่าว (Hisrich et al., 2005; Segal et al., 2005) การตัดสินใจ เป็นผู้ประกอบการคือ การตัดสินใจส่วนบุคคลที่จะย้ายจากการว่างงานหรือการจ้างงานที่ได้รับเงินเดือนเป็นการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งการตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระถือเป็นความสมัครใจและมีการวางแผนอย่างตั้งใจ (Krueger et al., 2000) แนวคิดการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ ประกอบด้วย 2 ทฤษฎีหลัก คือ ปัจจัยผลักดันในการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการด้วยแรงผลักดันเชิงลบ ได้แก่ เบื้องานที่ทำอยู่ประจำ เงินเดือนประจำไม่เพียงพอ ความไม่เป็นอิสระจากงานประจำ หางานทำไม่ได้ เป็นต้น และปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการ ด้วยแรงผลักดันเชิงบวก ได้แก่ ความต้องการเป็นอิสระจากงานประจำ ต้องการเป็นนายของตนเอง ต้องการทำในสิ่งที่อยากจะทำ ต้องการมีรายได้มากขึ้น (Gilad & Levine, 1986) จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการนั้นมาจากทั้งแรงผลักดันเชิงบวกและเชิงลบ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยการอำนวยความสะดวกหรือการสนับสนุนจากภาครัฐที่ทำให้ผู้ประกอบการเข้าถึงแหล่งสนับสนุนเงินทุนได้ง่าย (Ojiaku et al., 2018) การรับรู้โอกาสที่จะทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จซึ่งเป็นที่มาของรายได้ (Douglas & Shepherd, 2002) การรับรู้ถึงความปรารถนาหรือความต้องการในตนเองเป็นทัศนคติเชิงบวกต่อการเป็นผู้ประกอบการ (Solesvik, 2013; Bansal et al., 2005) ความรู้และความสามารถของผู้ประกอบการ (Amaran & Jazlan, 2014) รวมถึงการฝึกอบรมทำให้มีความรู้ความเข้าใจหรือสนใจธุรกิจมากขึ้นจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการ (Ahmad et al., 2017)

3.2 ความสามารถของผู้นำกลุ่ม (Leadership Skill)

ผู้นำมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องอาศัยการบริหารทีมงานที่ต้องให้บรรลุเป้าหมายปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้เหมาะสม รวมถึงการบริหารจัดการพนักงานภายในทีมและภายในองค์กรให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร (จันทนา แสนสุข, 2557) จากงานวิจัยของ Ahmad et al. (2017) พบว่าความสามารถของผู้นำเป็นแรงผลักดันที่มีผลต่อการทำธุรกิจของเกษตรกรรายย่อยในปาล์มน้ำมันในประเทศมาเลเซีย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมพูนุท ดั่งจันทร์ และคณะ (2564) พบว่าปัจจัยด้านผู้นำเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ผู้นำที่ดีมีความรู้ ความสามารถด้านการบริหาร และสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็นปัจจัยสนับสนุนในการเพิ่มโอกาสประสบความสำเร็จในธุรกิจ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ธิตาภรณ์ ภูโอบและกาญจนา หินธาว์ (2566) กล่าวว่า ความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนต้องอาศัยความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับวิสาหกิจชุมชน จึงเป็นปัจจัยที่จะสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรมีความต้องการเข้าร่วมเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน

3.3 ความรู้และทักษะ (Knowledge and Skill)

ผู้ประกอบการและองค์กรที่ให้คำแนะนำกับผู้ประกอบการต่างให้ความสำคัญกับประเด็นด้านความรู้ทักษะและความสามารถมากขึ้น เนื่องจากเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัจจัยเหล่านี้ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันในการทำธุรกิจจากการศึกษาของ Amaran and Jazlan (2014) แสดงให้เห็นว่าการกระทำของบุคคลที่มีวุฒิภาวะ ความรู้ ความสามารถในการ

แก้ปัญหาและตัดสินใจ คุณสมบัติส่วนบุคคล ความมั่นใจในตนเอง รวมถึงความสามารถของผู้ประกอบการที่สามารถจัดการความเสี่ยงและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจได้ เป็นสิ่งสำคัญในการควบคุมและจัดการทางด้านการบริหารธุรกิจ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Ahmad et al. (2017) ที่พบว่าปัจจัยทางด้านความรู้เป็นแรงผลักดันที่มีผลต่อการทำธุรกิจของเกษตรกรรายย่อยในปาล์มน้ำมันในประเศมาเลเซีย นอกจากนี้ เอกพงษ์ หริ่มเจริญ และสรณ โกชนจันทร์ (2565) ยังพบว่า ความสามารถของผู้ประกอบการภาคธุรกิจอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรของไทย ประกอบไปด้วย ความรู้ ด้านทักษะ และเจตคติการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งอาจบ่งชี้ให้เห็นได้ว่า ความรู้และความชำนาญจะเป็นปัจจัยในการสร้างผลักดันให้เกษตรกรมีความต้องการเข้าร่วมเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน

3.4 การฝึกอบรม (Training)

การฝึกอบรม เป็นกระบวนการที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มพูนทักษะ ความชำนาญ ความสามารถ ทักษะคิดและความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนกระทั่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานและภาระหน้าที่ต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น (จำนงค์ จุลเอียด, 2552) จากการศึกษาของ Ahmad et al. (2017) พบว่าปัจจัยทางด้านการฝึกอบรมเป็นแรงผลักดันที่มีผลต่อการทำธุรกิจปาล์มน้ำมันของเกษตรกรรายย่อยในประเทศมาเลเซีย อีกทั้งการฝึกอบรมยังเป็นส่วนหนึ่งในการประสบความสำเร็จในธุรกิจซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า การได้รับการฝึกอบรมอาจมีส่วนช่วยให้เกิดการผลักดันในการอยากเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น (พหล ศักดิ์คะยาศน์ และ พุฒิสรรค์ เครือคำ, 2561) เช่นเดียวกับงานวิจัยของ โชติกา ใจทิพย์ และกฤษฎา เขียววัฒนสุข (2561) พบว่าการฝึกฝนตนเองให้มีทักษะทางการบริหารจัดการ เป็นหนึ่งในคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพหรือการประกอบการภายใต้สถานการณ์ที่มีความผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อนและคลุมเครือ ดังนั้นจึงอาจเป็นปัจจัยในการผลักดันเชิงบวกให้เกษตรกรมีความต้องการเข้าร่วมเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน

3.5 ระดับรายได้ (Income Level)

ความต้องการด้านรายได้เป็นหนึ่งในความต้องการหลักในการตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งการประกอบอาชีพอิสระเป็นโอกาสที่ดีในการเริ่มธุรกิจ อีกทั้งยังสามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว และมีอิสระในการทำงานอีกด้วย (นภมณฑ์ สมศิริ, 2566) จากการศึกษาของ Chu et al. (2007) พบว่า แรงจูงใจหลักที่ส่งผลให้ผู้ประกอบการในเคนยาและกานาต้องการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ คือ ความต้องการเพิ่มรายได้และการหางานทำของพวกเขา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Benzing et al. (2009) พบว่า ผู้ประกอบการในตุรกีมีแรงจูงใจในการเริ่มต้นดำเนินธุรกิจของตนเองมาจากความต้องการเพิ่มระดับรายได้เพื่อให้ได้ความมั่นคงจากการทำงาน และงานวิจัยของ Kuzilwa (2005) พบว่า ปัจจัยผลักดันหลักที่สร้างแรงจูงใจให้บุคคลทำธุรกิจ คือ ระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้นของครอบครัวที่ใช้เป็นรายได้เสริมเพื่อความอยู่รอด เช่นเดียวกับ Ahmad et al. (2017) ที่พบว่าปัจจัยทางด้านรายได้เป็นแรงผลักดันที่มีผลต่อการทำธุรกิจปาล์มน้ำมันของเกษตรกรรายย่อยในประเทศมาเลเซีย ดังนั้นจึงอาจเป็นปัจจัยในการผลักดันเชิงบวกให้เกษตรกรมีความต้องการเข้าร่วมเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน

3.6 การสนับสนุนจากครอบครัว (Family Encouragement)

การสนับสนุนจากครอบครัว หมายถึง การรับรู้ต่อการได้รับความช่วยเหลือและการส่งเสริมที่ได้รับจากพ่อแม่ หรือครอบครัว ได้แก่ การได้รับการยอมรับ การให้คำปรึกษา รับฟังปัญหา การให้เวลาและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน การให้คุณค่าและการให้ความรัก (ไพศาล แยมวงษ์, 2555) งานวิจัยของ นิพนธ์ สมบูรณ์พูลเพิ่ม (2556) พบว่า การได้รับแรงสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัวทำให้บุคคลมีโอกาพัฒนาตนเอง แรงสนับสนุนดังกล่าวช่วยให้บุคคลเกิดความมั่นใจมีกำลังใจ มีวิธีการเผชิญกับปัญหาที่มีประสิทธิภาพ แรงสนับสนุนจากครอบครัวจึงมีความจำเป็นต่อการทำหน้าที่หรือการกระทำใด ๆ เพื่อให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ahmad et al. (2017) ที่พบว่าปัจจัยทางด้านการสนับสนุนของครอบครัวเป็นแรงผลักดันที่มีผลต่อการทำธุรกิจปาล์มน้ำมันของเกษตรกรรายย่อยในประเทศมาเลเซีย และอมรพิมล พิทักษ์ (2563) พบว่า การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยภายนอกที่พัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Qing et al. (2020) ที่พบว่า ปัจจัยซึ่งเป็นแรงจูงใจในการผลักดันผู้ประกอบการเกษตรกรในประเทศจีน มี 4 ปัจจัย ได้แก่ ความต้องการความ

ปลอดภัย การได้รับการเชิดชู ความรักจากคนในครอบครัวและการทำความฝันให้เป็นจริง ดังนั้นจึงอาจเป็นปัจจัยในการผลักดันเชิงบวกให้เกษตรกรมีความต้องการเข้าร่วมเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน

3.7 การสนับสนุนจากภาครัฐ (Government Support)

การศึกษาของ สุชาติ อำนาจวิภาวี และคณะ (2563) พบว่า การดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการประสบปัญหาในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ไม่สามารถปรับตัวให้เท่าทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ได้ ซึ่งที่ผ่านมาภาครัฐพยายามส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมาโดยตลอด โดยการกำหนดนโยบายส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในแต่ละด้าน อาทิ ด้านนวัตกรรม ด้านการตลาดและด้านการลงทุน เพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดระดับสากลและเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ตลอดจนกระตุ้นให้เกิดการสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่และสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับ Kolawole and Torimiro (2005) ที่ระบุว่า การสนับสนุนจากรัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมบุคคลให้มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ และ สิริพัชร อานพรหม (2560) พบว่า ภาครัฐและภาคเอกชน มีบทบาทในระบอบการปกครองแบบเผด็จการทางธุรกิจมากที่สุด เช่นเดียวกับงานวิจัยของ อมรพิมล พัทธกิจ (2563) ที่พบว่า การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน เครือข่ายและชุมชน เป็นปัจจัยภายนอกที่พัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ดังนั้นจึงอาจเป็นปัจจัยในการผลักดันเชิงบวกให้เกษตรกรมีความต้องการเข้าร่วมเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน

3.8 สิ่งอำนวยความสะดวก/โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Facilities)

จากการศึกษาของ Kuzilwa (2005) พบว่า การมีสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานที่ดีในพื้นที่นั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้บุคคลตัดสินใจเริ่มต้นธุรกิจ เนื่องจากสภาพแวดล้อมดังกล่าวสร้างโอกาสทางธุรกิจที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Roy and Wheeler (2006) ที่ศึกษาผู้ประกอบการขนาดเล็กในแอฟริกาตะวันตก ซึ่งพบว่าการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเป็นแรงจูงใจหลักในการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากการเป็นผู้ประกอบการจะช่วยสร้างรายได้เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานเหล่านี้ อีกทั้ง Ahmad et al. (2017) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการทำธุรกิจปาล์มน้ำมันของเกษตรกรรายย่อยในประเทศมาเลเซียว่ามีปัจจัยที่หลากหลายหนึ่งในนั้นคือปัจจัยทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวก/โครงสร้างพื้นฐานด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงอาจเป็นปัจจัยในการผลักดันเชิงบวกให้เกษตรกรมีความต้องการเข้าร่วมเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน

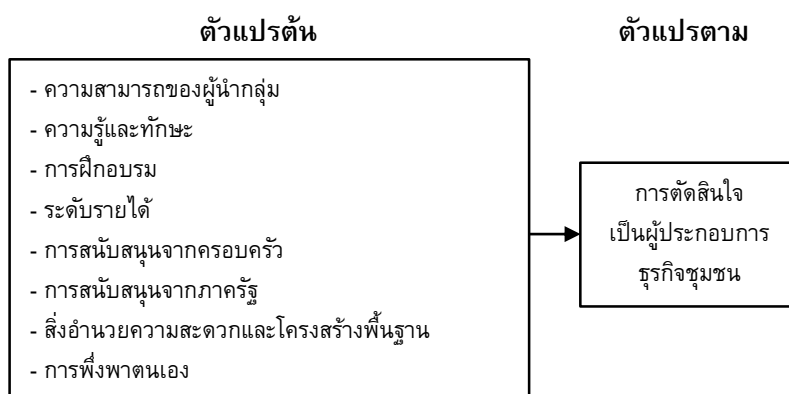
3.9 การพึ่งพาตนเอง (Independence)

การศึกษาของ Swierczek and Ha (2003) พบว่า การพึ่งพาตนเองเพื่อให้ได้ตามความต้องการ มีความท้าทายและยากประสบความสำเร็จเป็นแรงจูงใจที่สำคัญมากกว่าความจำเป็นและความปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Benzing et al. (2009) ที่พบว่า ผู้ประกอบการจำนวน 139 ราย ในประเทศตุรกีมีแรงจูงใจในการเป็นเจ้าของธุรกิจโดยมีเหตุผลหลักคือ เพื่อเพิ่มรายได้ เพื่อให้ได้งานที่ปลอดภัยและเพื่อการพึ่งพาตนเอง และ จริยา กอสุขทวีคุณ (2561) พบว่า แรงปรารถนา การรับรู้ความสามารถของตนเองและการตั้งเป้าหมายมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Stefanovic et al. (2010) พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจของผู้ประกอบการที่เริ่มต้นธุรกิจของตนเองมีทั้งหมด 4 ประการ ได้แก่ การประสบความสำเร็จในธุรกิจ การพึ่งพาตนเอง ปัจจัยจากภายในและความมั่นคงในการมีงานทำ ดังนั้น จึงอาจเป็นปัจจัยในการผลักดันเชิงบวกให้เกษตรกรมีความต้องการเข้าร่วมเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยทั้ง 8 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ด้านความสามารถของผู้นำกลุ่ม ด้านความรู้และทักษะ ด้านการฝึกอบรม ด้านระดับรายได้ ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก/โครงสร้างพื้นฐาน และด้านการพึ่งพาตนเอง ซึ่งทั้ง 8 องค์ประกอบ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกร จึงทำให้การศึกษานี้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่ศึกษาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

5.1 ประชากร

ผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจชุมชน (เกษตรกร) ที่เข้าร่วมอบรมโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความพร้อมรองรับธุรกิจชุมชนสร้างไทย ประจำปี 2563 ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 330 คน ผ่านการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่มตัวอย่าง (Nonprobability Sampling) แบบวิธีการสุ่มเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้ คือ 1) เป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนที่เข้าร่วมอบรมโครงการฯ และ 2) เป็นผู้เต็มใจในการตอบแบบสอบถาม

5.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจชุมชน (เกษตรกร) ที่เข้าร่วมอบรมโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความพร้อมรองรับธุรกิจชุมชนสร้างไทย ประจำปี 2563 ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนอย่างน้อย 184 ตัวอย่าง จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G * Power (Version 3.1.9.7) (Faul et al., 2007) เป็นเครื่องมือในการคำนวณ ด้วยระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และระดับความคลาดเคลื่อน 5% ผลการคำนวณทำให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 184 คน ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลได้จริงจำนวน 266 คน คิดเป็นสัดส่วนการตอบกลับของแบบสอบถามเป็นร้อยละ 80.60

5.3 เครื่องมือที่ใช้วิจัย

การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกร จำนวน 33 ข้อ ได้แก่ ด้านความสามารถของผู้นำกลุ่ม (Leadership Skill) ด้านความรู้และทักษะ (Knowledge and Skill) ด้านการฝึกอบรม (Training) ด้านระดับรายได้ (Income Level) ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว (Family Encouragement) ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (Government Support) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก/โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Facilities) และด้านการพึ่งพาตนเอง (Independence) ส่วนที่ 3 การตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน จำนวน 4 ข้อ โดยผู้วิจัยดัดแปลงจาก Ahmad, et al. (2017) และ Qing et al. (2020) ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert Scale แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับ 5 เห็นด้วยมากที่สุด จนถึง 1 เห็นด้วยน้อยที่สุด ระยะเวลาเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 18-24 ธันวาคม 2563

5.4 การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาทบทวนเอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และจัดทำแบบสอบถามให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทางการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน ความสอดคล้องของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยผู้วิจัยนำร่างแบบวัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Concordance: IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (อารยา องค์เอี่ยม และพงศ์ธรา วิจิตเวชไพศาล, 2561) ถือว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้ อีกทั้งตรวจสอบการใช้ภาษาแล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ก่อนจะนำไปทดสอบต่อไป ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของรายการข้อคำถามของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พบว่า ข้อคำถามส่วนใหญ่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66 - 1

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ซึ่งพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของคำถามว่ามีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 ขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสม (Nunnally, 1978) โดยจากการประเมินคุณภาพของแบบสอบถามที่นำไปทดสอบใช้ (Try Out) กับกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดอยู่ที่ 0.954 ดังนั้น แบบสอบถามจึงมีความน่าเชื่อถือและเหมาะสมที่จะใช้ในการศึกษาต่อไป

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกร โดยการใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) สกัดองค์ประกอบสำคัญด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของตัวแปร (Principal Component Factor Analysis) และใช้การหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Method) และ 3) นำปัจจัยที่ได้จากการสกัดด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) มาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

6. ผลการศึกษา

6.1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลประชากรศาสตร์

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 266 ราย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 และเป็นเพศหญิงจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 48.1 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 รองลงมาคือ สถานภาพโสด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 และสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปวช./ ปวส./ มัธยมศึกษา จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 34.9 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 และน้อยที่สุดสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 1-5 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ 5-10 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9 และน้อยที่สุดมีประสบการณ์น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจการเกษตร จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 รองลงมาคือ ธุรกิจแปรรูปสินค้า จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 24 และน้อยที่สุดคือ ธุรกิจโฮมสเตย์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4

6.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีตัวแปรปัจจัยหลายรายการจึงทำการวิเคราะห์องค์ประกอบให้ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้เพื่อแก้ปัญหา Multicollinearity ระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัว ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและจัดกลุ่มตัวแปร ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยการพิจารณาค่าความเหมาะสมของข้อมูล คือ ค่าสถิติของ KMO (Keiser-Meyer-Olkin) มีค่าเท่ากับ 0.880 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลชุดนี้มีความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยอยู่ในระดับดี

(Kaiser & Rice, 1974) และค่าสถิติของ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า มีค่าไคสแควร์เท่ากับ 3678.290 และค่า p-value เท่ากับ 0.000 ในระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงสามารถนำไปใช้วิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

การตรวจสอบความเหมาะสมโดยใช้ค่า Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) และ Bartlett's Test of Sphericity

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy		0.880
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-square	3687.290
	df	528
	Sig.	0.000

จากนั้นสกัดองค์ประกอบสำคัญด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของตัวแปร (Principal Component Factor Analysis) และใช้การหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax Method) โดยกำหนดค่า Eigenvalue ที่ 1 เพื่อใช้ในการจัดกลุ่มปัจจัย ส่วนปัจจัยที่เหมาะสมต้องมีค่า Factor Loadings ไม่น้อยกว่า 0.5 (Basto & Pereira, 2012) ผลการสกัดพบว่า การวิเคราะห์สามารถสกัดองค์ประกอบมาได้ 8 องค์ประกอบ มีค่าไอเกน (Eigen Values) อยู่ระหว่าง 1.095 - 10.513 และมีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 67.959 จำนวนองค์ประกอบที่ได้จากการสกัดองค์ประกอบหลักภายหลังหมุนแกนแบบออร์ทोगอนอล (Orthogonal) เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax Orthogonal Rotation) ได้ทั้งหมด 8 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 สามารถอธิบายความผันแปรทั้งหมดได้ 31.857% องค์ประกอบที่ 2 สามารถอธิบายความผันแปรทั้งหมดได้ 9.070% องค์ประกอบที่ 3 สามารถอธิบายความผันแปรทั้งหมดได้ 6.534% องค์ประกอบที่ 4 สามารถอธิบายความผันแปรทั้งหมดได้ 5.085% องค์ประกอบที่ 5 สามารถอธิบายความผันแปรทั้งหมดได้ 4.384% องค์ประกอบที่ 6 สามารถอธิบายความผันแปรทั้งหมดได้ 4.094% องค์ประกอบที่ 7 สามารถอธิบายความผันแปรทั้งหมดได้ 3.617% และองค์ประกอบที่ 8 สามารถอธิบายความผันแปรทั้งหมดได้ 3.318% โดยสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้ (ตารางที่ 2)

ปัจจัยด้านความสามารถของผู้นำกลุ่ม (Leadership Skill) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับ 0.622 ถึง 0.809 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่มีอิทธิพลจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ 1) มีความมุ่งมั่นและกล้าคิดกล้าแสดงออกของผู้นำ 2) มีจิตวิญญาณในการทำงานเป็นทีมสูง 3) มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีไม่ละเมิดกฎหมายและระเบียบวินัย 4) มีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีของผู้นำกับผู้ที่เกี่ยวข้องในธุรกิจนั้นๆ 5) มีความซื่อสัตย์ของผู้นำและให้ความสำคัญกับการสร้างแบรนด์และบริการ 6) สามารถสื่อสารกับสมาชิกในกลุ่มได้ดี และ 7) ความสามารถในการบริหารงานของผู้นำ ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมของความสามารถของผู้นำกลุ่มเท่ากับ 4.31 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.715

ปัจจัยด้านความรู้และทักษะ (Knowledge and Skill) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับ 0.592 ถึง 0.854 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่มีอิทธิพลจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ 1) เข้าใจบทบาทการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน 2) มีจิตวิญญาณในการทำงานเป็นทีมสูง มีประสบการณ์ทางธุรกิจ 3) มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินธุรกิจ 4) มีทักษะเฉพาะในด้านใดด้านหนึ่งที่ช่วยในการทำธุรกิจ และ 5) มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารการเงินและเงินกองทุน ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมของความรู้และทักษะเท่ากับ 3.66 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.898

ปัจจัยด้านการฝึกอบรม (Training) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับ 0.715 ถึง 0.803 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่มีอิทธิพลจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ 1) มีการฝึกอบรมด้านการตลาด เช่น การตลาดออนไลน์ บรรจุภัณฑ์ การออกร้านค้า 2) มีการฝึกอบรมด้านการจัดการ เช่น การบริหารคนและองค์กร 3) มีการฝึกอบรมด้านเทคนิคในการผลิตสินค้า และ 4) มีการฝึกอบรมด้านการเงิน เช่น การบันทึกบัญชีครัวเรือน การบริหารทางการเงิน ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมของการฝึกอบรมเท่ากับ 3.56 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.032

ปัจจัยด้านระดับรายได้ (Income Level) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับ 0.653 ถึง 0.802 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่มีอิทธิพลจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ 1) ต้องการความมั่นคงทางการเงิน 2) ต้องการผลกำไรสูง 3)

ต้องการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวที่เพียงพอค่าใช้จ่าย และ 4) ต้องการสร้างรายได้ให้กับชุมชน ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมของระดับรายได้เท่ากับ 4.34 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.745

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากครอบครัว (Family Encouragement) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับ 0.569 ถึง 0.672 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่มีอิทธิพลจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ 1) ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในการทำธุรกิจ 2) ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนๆ ในการทำธุรกิจ 3) เห็นโอกาสในการทำธุรกิจ และ 4) มีเวลาว่างจากงานหลัก/ งานประจำ ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมของการสนับสนุนจากครอบครัวเท่ากับ 4.03 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.766

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (Government Support) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับ 0.566 ถึง 0.812 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่มีอิทธิพลจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ 1) ได้รับการสนับสนุนการรวมกลุ่มจากหน่วยงานของรัฐ 2) ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐ และ 3) ได้รับการสนับสนุนจากชุมชน/มีผู้ร่วมอุดมการณ์ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมของการสนับสนุนจากภาครัฐเท่ากับ 3.67 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.047

ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก/โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Facilities) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับ 0.548 ถึง 0.810 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่มีอิทธิพลจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ 1) มีสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานที่ดี เช่น การขนส่ง ระบบน้ำประปาและระบบไฟฟ้า 2) มีระบบการสื่อสารที่ดี เข้าถึงได้ง่าย เช่น สัญญาณอินเทอร์เน็ต และ 3) มีสถานที่ตั้งในการรองรับธุรกิจ ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมของสิ่งอำนวยความสะดวก/โครงสร้างพื้นฐาน เท่ากับ 4.07 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.901

ปัจจัยด้านการพึ่งพาตนเอง (Independence) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับ 0.677 ถึง 0.728 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่มีอิทธิพลจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ 1) ตอบสนองความพึงพอใจและการเติบโตของตนเอง 2) พิสูจน์ว่าตนเองสามารถบรรลุสิ่งที่ต้องการได้ และ 3) ต้องการมีธุรกิจเป็นของตนเอง ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมของการพึ่งพาตนเองเท่ากับ 4.07 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.773

ตารางที่ 2

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน

ปัจจัย	Factor loading	Mean	Standard Deviation
ความสามารถของผู้ในกลุ่ม (Eigen values = 10.513 และ % of Variance 31.857)			
1. มีความมุ่งมั่นและกล้าคิดกล้าแสดงออกของผู้ผู้นำ	0.809	4.36	0.695
2. มีจิตวิญญาณในการทำงานเป็นทีมสูง	0.808	4.37	0.681
3. มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีไม่ละเมิดกฎหมายและระเบียบวินัย	0.757	4.44	0.703
4. มีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีของผู้ผู้นำกับผู้ที่เกี่ยวข้องในธุรกิจนั้น ๆ	0.733	4.20	0.751
5. มีความซื่อสัตย์ของผู้ผู้นำและให้ความสำคัญกับการสร้างแบรนด์และบริการ	0.700	4.40	0.714
6. สามารถสื่อสารกับสมาชิกในกลุ่มได้ดี	0.685	4.26	0.726
7. ความสามารถในการบริหารงานของผู้ผู้นำ	0.622	4.11	0.738
		4.31	0.715
ความรู้และทักษะ (Eigen values = 2.993 และ % of Variance 9.070)			
1. เข้าใจบทบาทการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน	0.854	3.74	0.877
2. มีประสบการณ์ทางธุรกิจ	0.851	3.47	0.994
3. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินธุรกิจ	0.780	3.70	0.874
4. มีทักษะเฉพาะในด้านใดด้านหนึ่งที่ช่วยในการทำธุรกิจ	0.706	3.61	0.903
5. มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารการเงินและเงินกองทุน	0.592	3.80	0.840
		3.66	0.898

ปัจจัย	Factor loading	Mean	Standard Deviation
การฝึกอบรม (Eigen values = 2.156 และ % of Variance 6.534)			
1. มีการฝึกอบรมด้านการตลาด เช่น การตลาดออนไลน์ บรรจุมัณฑ์ การออกบูธ	0.803	3.41	1.108
2. มีการฝึกอบรมด้านการจัดการ เช่น การบริหารคนและองค์กร	0.798	3.60	0.975
3. มีการฝึกอบรมด้านเทคนิคในการผลิตสินค้า	0.790	3.50	1.081
4. มีการฝึกอบรมด้านการเงิน เช่น การบันทึกบัญชีครัวเรือน การบริหารทางการเงิน	0.715	3.71	0.965
		3.56	1.032
ระดับรายได้ (Eigen values = 1.678 และ % of Variance 5.085)			
1. ต้องการความมั่นคงทางการเงิน	0.802	4.50	0.657
2. ต้องการผลกำไรสูง	0.737	4.02	0.947
3. ต้องการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวที่เพียงพอค่าใช้จ่าย	0.713	4.37	0.747
4. ต้องการสร้างรายได้ให้กับชุมชน	0.653	4.45	0.627
		4.34	0.745
การสนับสนุนจากครอบครัว (Eigen values = 1.447 และ % of Variance 4.384)			
1. ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในการทำธุรกิจ	0.672	4.18	0.770
2. ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนๆ ในการทำธุรกิจ	0.663	3.92	0.833
3. เห็นโอกาสในการทำธุรกิจ	0.640	4.19	0.672
4. มีเวลารว่างจากงานหลัก/งานประจำ	0.569	3.83	0.788
		4.03	0.766
การสนับสนุนจากภาครัฐ (Eigen values = 1.351 และ % of Variance 4.094)			
1. ได้รับการสนับสนุนการรวมกลุ่มจากหน่วยงานของรัฐ	0.812	3.69	1.070
2. ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐ	0.793	3.36	1.216
3. ได้รับการสนับสนุนจากชุมชน/มีผู้ร่วมอุดมการณ์	0.566	3.95	0.854
		3.67	1.047
สิ่งอำนวยความสะดวก/โครงสร้างพื้นฐาน (Eigen values = 1.194 และ % of Variance 3.617)			
1. มีสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานที่ดี เช่น การขนส่ง ระบบน้ำประปา และระบบไฟฟ้า	0.810	4.02	0.913
2. มีระบบการสื่อสารที่ดี เข้าถึงได้ง่าย เช่น สัญญาณอินเทอร์เน็ตดี	0.750	4.10	0.914
3. มีสถานที่ตั้งในการรองรับธุรกิจ	0.548	4.08	0.875
		4.07	0.901
การพึ่งพาตนเอง (Eigen values = 1.095 และ % of Variance 3.318)			
1. ตอบสนองความพึงพอใจและการเติบโตของตนเอง	0.728	4.00	0.712
2. พิสูจน์ว่าตนเองสามารถบรรลุสิ่งที่ต้องการได้	0.717	4.05	0.722
3. ต้องการมีธุรกิจเป็นของตนเอง	0.677	4.16	0.884
		4.07	0.773

6.3 การทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายเป็นการวิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) จากผลค่าการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาค่าสัมประสิทธิ์ของสหสัมพันธ์ทั้ง 8 ปัจจัย พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.083 – 0.556 จะเห็นได้ว่าค่าสหสัมพันธ์มีค่าไม่เกิน 0.80 ตามเกณฑ์ของ Stevens (1997) แสดงว่าข้อมูลชุดนี้สามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้เนื่องจากตัวแปรทำนายไม่มีความสัมพันธ์กันมาก หรือไม่มีปัญหา Multicollinearity เกิดขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 3

สำหรับผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังตารางที่ 4 สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีทั้งหมด 2 ปัจจัย โดยสามารถเรียงอิทธิพลของปัจจัยจากมากไปน้อยได้จากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับมาตรฐานแล้ว (Standardized Coefficients Beta) ได้แก่ ความสามารถของผู้นำกลุ่มธุรกิจชุมชน ($\beta = 0.596$, $p < 0.05$) และการพึ่งพาตนเอง ($\beta = 0.231$, $p < 0.05$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = 0.720 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยหรืออำนาจการพยากรณ์ (R Square) = 0.518 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยหรืออำนาจการพยากรณ์ที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) = 0.514 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การถดถอย (Std. Error Square) = 0.387 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยด้านความสามารถของผู้นำกลุ่มธุรกิจชุมชนและการพึ่งพาตนเอง สามารถอธิบายการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ร้อยละ 51.4 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สำหรับผลทดสอบ F-test มีค่า Sig. ที่ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 3

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ปัจจัย	การ สนับสนุน จาก ครอบครัว	การ สนับสนุน จากภาครัฐ	ระดับ รายได้	การพึ่งพา ตนเอง	ความรู้และ ทักษะ	สิ่งอำนวยความสะดวก/ โครงสร้าง พื้นฐาน	การ ฝึกอบรม	ความสามารถ ของผู้นำกลุ่ม
การสนับสนุนจาก ครอบครัว	1							
การสนับสนุนจากภาครัฐ	0.261**	1						
ระดับรายได้	0.328**	0.099	1					
การพึ่งพาตนเอง	0.361**	0.083	0.457**	1				
ความรู้และทักษะ	0.382**	0.347**	0.233**	0.352**	1			
สิ่งอำนวยความสะดวก/ โครงสร้างพื้นฐาน	0.433**	0.349**	0.227**	0.227**	0.381**	1		
การฝึกอบรม	0.385**	0.383**	0.219**	0.195**	0.549**	0.526**	1	
ความสามารถของผู้นำ กลุ่ม	0.515**	0.247**	0.322**	0.399**	0.442**	0.556**	0.482**	1

หมายเหตุ **Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

ตารางที่ 4

แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1.465	0.192		7.644	0.000
	ความสามารถของผู้นำกลุ่ม	0.678	0.044	0.688	15.364	0.000
2	(Constant)	0.987	0.208		4.754	0.000
	ความสามารถของผู้นำกลุ่ม	0.587	0.046	0.596	12.736	0.000
	การพึ่งพาตนเอง	0.213	0.043	0.231	4.936	0.000

หมายเหตุ $R = 0.720$, $R^2 = 0.518$, Adjusted R Square = 0.514, SEE = 0.387, $F = 140.699$, Sig. = 0.000 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. สรุปผลและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้ง 8 ด้าน (ความสามารถของผู้นำกลุ่ม ความรู้และทักษะ การฝึกอบรม ระดับรายได้ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากภาครัฐ สิ่งอำนวยความสะดวก/โครงสร้างพื้นฐาน และการพึ่งพาตนเอง) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 2 ด้านหลัก ๆ ดังนี้

7.1 ปัจจัยด้านความสามารถของผู้นำมีผลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกร ซึ่งจะเห็นได้ว่าการที่ธุรกิจชุมชนมีผู้นำที่ดีจะเป็นแรงผลักดันให้เกษตรกรมีความสนใจในการทำธุรกิจ เนื่องจากธุรกิจชุมชนที่มีผู้นำมีความรู้ความสามารถในการบริหาร มีความมุ่งมั่นและกล้าคิดกล้าแสดงออก มีความพร้อมในการทำงานเป็นทีมสูง มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดี มีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจ มีความซื่อสัตย์และสามารถสื่อสารกับสมาชิกในกลุ่มได้ดี ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของธุรกิจชุมชน ดังนั้นจะเป็นปัจจัยผลักดันหรือจูงใจให้เกษตรกรผันตัวมาเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับ จันทนา แสนสุข (2557) พบว่า การจัดการขององค์การทุกระดับขึ้นอยู่กับความสามารถ ภูมิปัญญาและแนวปฏิบัติที่สร้างสรรค์ของผู้นำ องค์การที่ประสบความสำเร็จต้องมีผู้นำที่ดีมีศักยภาพในการบริหารงานให้มีมาตรฐานสูง บริหารคนให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในตัวผู้นำพร้อมที่จะร่วมทุกข์ร่วมสุขในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้นำอย่างเต็มความสามารถ บริหารคนให้มีแนวคิดและกลยุทธ์ที่มุ่งสู่ความสำเร็จของธุรกิจได้ และ Ahmad et al. (2017) พบว่าความสามารถของผู้นำกลุ่มธุรกิจชุมชนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันเกษตรกรให้มีความสนใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน

7.2 ปัจจัยด้านการพึ่งพาตนเองมีผลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกร ซึ่งจะเห็นได้ว่าการรับรู้ความต้องการของตนเองที่ต้องการตอบสนองความพึงพอใจและการเติบโตของตนเอง อีกทั้งยังต้องการพิสูจน์ถึงความสามารถของตนเองในการทำสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการบรรลุได้ นอกจากนี้ความต้องการในการมีธุรกิจของตนเองเป็นความท้าทายและอยากประสบความสำเร็จเหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่สำคัญ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับ Swierczek and Ha (2003) Benzing et al., (2009) และ Stefanovic et al. (2010) พบว่า การที่บุคคลรับรู้ในความสามารถของตนเองที่จะปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้จะทำให้บุคคลนั้นมองเห็นคุณค่าในตัวเองส่งผลให้เกิดแรงจูงใจภายในที่มีความพยายามในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น มีความกระตือรือร้น มีความต้องการผลสำเร็จสูง มีความมุ่งมั่นในการประกอบกิจการงานมากกว่าคนที่รับรู้ความสามารถของตนต่ำ

7.3 ส่วนปัจจัยอื่นๆ ทั้ง 6 ด้านประกอบด้วย ความรู้และทักษะ การฝึกอบรม ระดับรายได้ การสนับสนุนจากภาครัฐ สิ่งอำนวยความสะดวก/โครงสร้างพื้นฐาน และการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อาจเนื่องมาจาก

ด้านความรู้และทักษะเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน ทั้งนี้ความรู้และทักษะต่างๆ ในปัจจุบันสามารถหาเพิ่มเติมได้ง่ายไม่ว่าจะความรู้จากช่องทางออนไลน์ เช่น คลิปวิดีโอที่มีการเผยแพร่ฟรี หรือแม้กระทั่งการจัดอบรมออนไลน์ฟรีที่มีเป็นจำนวนมาก อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาหลายหลักสูตรบรรจุรายวิชาด้านธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการไปด้วย ทำให้บุคคลส่วนใหญ่ที่จะตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการนั้นพอที่จะมีความรู้ในด้านธุรกิจหรือความรู้ในการเป็นผู้ประกอบการอยู่บ้างแล้วและหากจะหาความรู้เพิ่มเติมก็หาได้ไม่ยากมากนัก จึงเป็นผลทำให้ความรู้และทักษะไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ahmad et al. (2017) ที่พบว่าปัจจัยทางด้านความรู้และทักษะเป็นแรงผลักดันที่มีอิทธิพลต่อการทำธุรกิจปาล์มน้ำมันของเกษตรกรรายย่อยในประเทศมาเลเซีย และเอกพงษ์ หริ่มเจริญ และสรณ โภชนจันทร์ (2565) พบว่า ความรู้ ทักษะและเจตคติการเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การผลักดันให้บุคคลเป็นผู้ประกอบการได้

ด้านการฝึกอบรมเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนเช่นกัน ซึ่งอาจจะเกิดจากการจัดอบรมหรือให้ความรู้และทักษะด้านธุรกิจจากหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนที่มีเป็นจำนวนมากทั้งในรูปแบบออนไลน์และออนไซต์ที่เป็นการอบรมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายโดยส่วนใหญ่ ดังนั้นบุคคลที่ต้องการเพิ่มเติมความรู้หรือทักษะในด้านต่าง ๆ สามารถเข้าร่วมอบรมตามความต้องการได้สะดวกและง่าย อีกทั้งความรู้หรือทักษะต่าง ๆ ทางธุรกิจนั้นต้องอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทันต่อการแข่งขัน จึงเป็นผลทำให้บุคคลส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญในด้านการฝึกอบรมก่อนการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พหุ คัดค้านและพัสดุ (2561) ที่พบว่า การฝึกอบรมเป็นส่วนสำคัญและเป็นตัวช่วยในการผลักดันให้บุคคลอยากเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ โชติกา ใจทิพย์ และภุชงค์ เชียรวิเศษ (2561) พบว่า การฝึกอบรมให้มีความรู้และการบริหารจัดการเป็นหนึ่งในคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพหรือการประกอบการภายใต้สถานการณ์ที่มีความผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือ

ด้านระดับรายได้เป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน ทั้งนี้อาจเกิดจากระดับรายได้ของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน โดยเฉพาะธุรกิจเกษตรเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้ให้ค่อนข้างน้อย อีกทั้งการประสบความสำเร็จในธุรกิจเกษตรอาจเกิดจากความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกด้านสภาพดินฟ้าอากาศที่ควบคุมไม่ได้ด้วยเช่นกัน จึงทำให้โอกาสในการประสบความสำเร็จยาก หรือสร้างรายได้ค่อนข้างน้อย ซึ่งปัจจัยรายได้ อาจจะส่งผลทำให้ผู้ประกอบการไม่ตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนเป็นเพราะระดับรายได้ที่ได้รับอยู่ในระดับที่ค่อนข้างน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ahmad et al. (2017) ที่พบว่า ปัจจัยทางด้านรายได้เป็นแรงผลักดันเกษตรกรรายย่อยตัดสินใจทำธุรกิจปาล์มน้ำมันในประเทศมาเลเซีย

ด้านการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน เนื่องจากในธุรกิจด้านการเกษตรอาจจะเป็นธุรกิจที่มีรายได้ต่ำ เพราะผลผลิตทางการเกษตรมีราคาค่อนข้างต่ำจึงส่งผลต่อรายได้ที่ได้รับในธุรกิจเกษตรน้อยเช่นกัน จึงเป็นเหตุผลทำให้ครอบครัวที่ประกอบธุรกิจด้านการเกษตรกรรมไม่สนับสนุนให้ครอบครัวประกอบธุรกิจส่วนตัวหรือเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจเกษตรด้วยเช่นกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอมรพิมล พัทธกิจ (2563) ที่พบว่า การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยภายนอกที่พัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Qing et al. (2020) ที่พบว่า ปัจจัยจากการสนับสนุนของครอบครัวเป็นแรงจูงใจสำคัญในการผลักดันให้ทายาทเป็นผู้ประกอบการเกษตรในประเทศไทย

ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน ซึ่งเป็นเพราะปัจจุบันนี้รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้บุคคลเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น จึงทำให้หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนมีแผนการดำเนินงานที่สนับสนุนบุคคลในการเป็นผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเงินที่สนับสนุนด้านการลงทุนและให้คำปรึกษาในการลงทุน สถาบันการศึกษาที่สนับสนุนด้านการพัฒนาเพิ่มพูนองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสนับสนุนช่วยเหลือทำให้บุคคลต่าง ๆ ที่ต้องการจะเป็นผู้ประกอบการสามารถเป็นผู้ประกอบการได้ง่าย แต่สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนด้านการเกษตร การสนับสนุนจากภาครัฐอาจยังไม่ตรงตามความต้องการหรือไม่ตรงจุดที่ต้องการการสนับสนุน จึงทำให้ไม่สามารถผลักดันให้ธุรกิจชุมชนประสบความสำเร็จได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับอมรพิมล พัทธกิจ (2563) ที่พบว่า การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน เครือข่ายและชุมชน เป็นปัจจัยภายนอกที่พัฒนาเกษตรกรและผลักดันเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรได้ง่ายขึ้น

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก/โครงสร้างพื้นฐานเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนเป็นเพราะปัจจุบันนี้ความเจริญต่าง ๆ เข้าถึงทุกพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นด้านถนนหนทางที่เดินทางไปมาสะดวกรวดเร็ว ด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์และสัญญาณอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการสนับสนุนให้ดำเนินธุรกิจให้ง่ายขึ้น ดังนั้นในปัจจุบันทุกพื้นที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก/โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำธุรกิจหรือการดำเนินชีวิตที่เพียงพอแล้ว จึงทำให้ปัจจัยดังกล่าวไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ Ahmad et al. (2017) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการทำธุรกิจปาล์มน้ำมันของเกษตรกรรายย่อยในประเทศมาเลเซียว่ามีปัจจัยที่หลากหลายหนึ่งในนั้นคือปัจจัยทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวก/โครงสร้างพื้นฐานด้วยเช่นกัน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย

จัดอบรมทักษะการเป็นผู้นำที่ดี การโน้มน้าว การสร้างแรงจูงใจให้กับผู้นำชุมชนด้านการเกษตรหรือผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรในแต่ละชุมชน เพื่อที่กลุ่มเหล่านี้จะได้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ดีในการโน้มน้าวหรือสร้างแรงบันดาลใจให้กับกลุ่มนักศึกษา กลุ่มทายาททางการเกษตร หรือกลุ่มบุคคลทั่วไปที่ยังขาดความมั่นใจในการเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรและจัดอบรม

ความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรให้กับกลุ่มผู้นำธุรกิจเกษตรด้วยเช่นกัน เพราะเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญในการนำพาองค์กรธุรกิจไปสู่ความสำเร็จ

จัดทำค่ายกิจกรรมหรือหลักสูตรที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์และวางแผนเป้าหมายในชีวิตเพื่อให้รับรู้ความต้องการที่แท้จริงของตนเอง หรือความถนัด ความสามารถของตนเองของกลุ่มเกษตรกร กลุ่มทายาทเกษตรกรและกลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจในการทำธุรกิจเกษตรหรือเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อกลุ่มเหล่านี้จะได้รับรู้ความสามารถของตนเองในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจ และนำไปสู่การวางแผนเป้าหมายในการเริ่มต้นธุรกิจหรือการเป็นผู้ประกอบการ อีกทั้งทำให้เกิดแรงบันดาลใจในความต้องการความสำเร็จในธุรกิจ

8.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินการเพื่อสนับสนุนกลุ่มเกษตรกร ทายาทเกษตรกร หรือกลุ่มบุคคลที่สนใจในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการดังนี้

สถาบันการศึกษาควรมีแผนในการจัดทำกิจกรรมด้านการประกวดหรือแข่งขันด้านความรู้ ความสามารถหรือทักษะที่เกี่ยวข้องในการเป็นผู้ประกอบการและการดำเนินธุรกิจเกษตร เพื่อเป็นเวทีให้กับกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาได้แสดงความสามารถของตนเอง เพื่อสร้างการยอมรับและรับรู้ความสามารถในตนเองด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร สร้างความมั่นใจให้กับตนเองในการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร อีกทั้งยังทำให้กลุ่มเหล่านี้รับรู้ความรู้ ความสามารถและความถนัดของตนเอง ทำให้กลุ่มเหล่านี้มีความมั่นใจในตนเองส่งผลต่อการตัดสินใจในการเป็นผู้ประกอบการเพิ่มมากขึ้น

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นและสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน เช่น ความรู้ด้านการผลิตและแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ความรู้ด้านการวางแผนการตลาด ความรู้ด้านการบัญชีและการเงิน และความรู้ด้านการบริหารจัดการคนในธุรกิจ เป็นต้น โดยต้องมีการประเมินความรู้พื้นฐานของกลุ่มเกษตรกรเบื้องต้นเพื่อประเมินและวางแผนความรู้ในแต่ละด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานภาครัฐควรมีการจัดทำแผนในการสนับสนุนธุรกิจชุมชนให้สามารถเริ่มต้นธุรกิจ ดำเนินธุรกิจได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ เช่น สนับสนุนด้านเงินทุนในการเริ่มต้นธุรกิจ เงินทุนในการขยายธุรกิจ จัดหาที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยงทางธุรกิจในด้านต่าง ๆ ที่ผู้ประกอบการยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการเกษตรมีความมั่นใจในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น

หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก หรือโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจเกษตร เช่น เทคโนโลยีการเกษตรที่มีผลต่อการเพิ่มผลผลิตทางเกษตรหรือทำให้สินค้าเกษตรมีคุณภาพมาตรฐาน เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการดำเนินธุรกิจ การสื่อสารการตลาด หรือสนับสนุนในการจัดหาช่องทางทางการตลาดสำหรับสินค้าเกษตร เป็นต้น

8.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณอาจได้ข้อมูลที่จำกัดหรือไม่ครอบคลุม ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเชิงลึกถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนของเกษตรกรหรือการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อได้ข้อมูลที่สามารถยืนยันได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างของภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย หรือเปรียบเทียบพฤติกรรมในแต่ละภูมิภาคต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์เศรษฐกิจฐานราก. (2559). *คู่มือการส่งเสริมการพัฒนา “ระบบเศรษฐกิจฐานราก”*. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์กรมหาชน).
- จริยา กอสุขทวีคุณ. (2561). *การศึกษาแรงจูงใจและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ]. <http://dspace.bu.ac.th/jspui/handle/123456789/4160>
- จันทนา แสนสุข. (2557). ปัจจัยที่เป็นเหตุและผลของความสามารถผู้นำเชิงกลยุทธ์ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 19(1), 34-46. http://www.ar.or.th/ImageData/Magazine/5/DL_110.pdf

- จำนงค์ จุลเอียด. (2552). การฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นต่อสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติตามหลักเกษตรอินทรีย์. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 1(2), 114-125. <https://li01.tci-thaijo.org/index.php/pnujr/article/view/53640>
- ชมพูนุท ดั่งจันทร์, พรนภา กำเพชร, วรณภรณ์ นิยมนวล, นิธินาฏ ชุมแดง, ปรียามล ยงยุทธ์, พิมพ์ชนก ส่งแสงแก้ว, ฐาปณิศา จันทร์แจ่มศรี และนภาพร พงศ์ทองเมือง. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก. วารสารปัญญาภิวัฒน์, 13(2), 27-44. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pimjournal/article/view/242400>
- โชติกา ใจทิพย์ และกฤษฎา เขียววัฒนสุข. (2561). ศักยภาพของผู้ประกอบการธุรกิจนสถานการณ์โลกที่มีความผันผวน ความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และความคลุมเครือ. วารสารการจัดการธุรกิจ, 7(1), 1-14. <https://ojs.lib.buu.ac.th/index.php/business/article/view/5870>
- ธิดาภรณ์ ภูโอบ และ กาญจนา หินธารี. (2567). ผลกระทบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการสร้างสรรค์นวัตกรรมของกลุ่มธุรกิจชุมชน. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 13(1), 55-69. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/neuarj/article/view/260786>
- นภมณฑ์ สมศิริ. (2566). มุมมองและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระประเภท ธุรกิจขายตรง กรณีศึกษา ธุรกิจขายตรง (แอมเวย์) [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหิดล]. <https://archive.cm.mahidol.ac.th/handle/123456789/5037>
- นิตยา สุภาภรณ์. (2552). การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อความอยู่ดีมีสุขในชุมชนบางไผ่ (รายงานผลการวิจัย). วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- นิพนธ์ สมบูรณ์พูลเพิ่ม. (2556). พฤติกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของผู้นำชุมชนอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/8293>
- พหล ศักดิ์คະทัต และพูนพิสรรค์ เครือคำ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร, 35(1), 73-82. <https://www.cabidigitallibrary.org/doi/pdf/10.5555/20193172389>
- ไพศาล แยมวงษ์. (2555). การศึกษาการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ [สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. <https://ir.swu.ac.th/jspui/handle/123456789/3622>
- ลัดดาวัลย์ เลขมาศ และแพรวพรรณ อินทรเกษม. (2562). แนวทางพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 39(2), 104-122. https://utcc2.utcc.ac.th/utccjournal/392/104_122.pdf
- สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2565). ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดสุราษฎร์ธานี. <https://www.opsmoac.go.th/suratthani-dwl-files-441991791930>
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2566). แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี (พ.ศ.2566-2570). <https://www.opsmoac.go.th/suratthani-strategic-preview-422791791825>
- สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์. (2560). โครงสร้างเศรษฐกิจฐานรากของประเทศไทยในยุคทศวรรษการค้าเพื่อเศรษฐกิจฐานราก. <http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2019/04/16-%E0%B9%80%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%90%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%8%E0%B8%90%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%81.pdf>

- สิริพัชร อานพรหม. (2560). การศึกษาบทบาทของภาครัฐและภาคเอกชน ในการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจ Startup. [สารนิพนธ์การจัดกรรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล].
<https://archive.cm.mahidol.ac.th/bitstream/123456789/2261/1/TP%20BM.031%202560.pdf>
- สุชาติ อำนาจวิภาวี, ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง, เพ็ญศรี นิธิ์, และจิระพันธ์ สุกุณา. (2563). นโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เกิดความยั่งยืน. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 8(3), 56-66.
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/RCIM/article/view/241306>
- อมรพิมล พิทักษ์. (2563). การพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3004/1/58251806.pdf>
- อารยา องค์เอี่ยม และพงศ์ธรา วิจิตเวชไพศาล. (2561). การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย. *วิสัยทัศน์สาร*, 44(1), 36-42.
<https://he02.tci-thaijo.org/index.php/anesthai/article/view/116944>
- เอกพงษ์ หริมเจริญ, และสรณ โภชนจันทร์ (2565). สมรรถนะของผู้ประกอบการภาคธุรกิจอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรของไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 8(1), 33-49. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/rpu/article/view/260261/173087>
- Ahmad, A., Omar, A. R. C., Shukor, M. S., Osman, L. H., Alias, N., Ridhuan, M., Ishak, S., & Jusoh, M. A. (2017). Influencing factors in doing business: The case of oil palm smallholders. *International Journal of Advanced and Applied Sciences*, 4(9), 108-113.
- Amaran, M., & Jazlan, M. (2014). Personality dimensions towards entrepreneurship enculturation among graduates in Malaysia. *International Journal of Art and Commerce*, 3.
- Bansal, H. S., Taylor, S. F., & St. James, Y. (2005). "Migrating" to new service providers: Toward a unifying framework of consumers' switching behaviors. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 33(1), 96-115.
- Basto, M., & Pereira, J. M. (2012). An SPSS R-menu for ordinal factor analysis. *Journal of statistical software*, 46, 1-29.
- Benzing, C., Chu, H. M., & Kara, O. (2009). Entrepreneurs in Turkey: A factor analysis of motivations, success factors, and problems. *Journal of Small Business Management*, 47(1), 58-91. <https://doi.org/10.1111/j.1540-627X.2008.00262.x>
- Christian, O., Nkamnebe, A., & Nwaizugbo, I. (2018). Determinants of entrepreneurial intentions among young graduates: perspectives of push-pull-mooring model. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 8(1), 1-17.
<https://doi.org/10.1186/s40497-018-0109-3>
- Chu, H. M., Benzing, C., & McGee, C. (2007). Ghanaian and Kenyan entrepreneurs: A comparative analysis of their motivations, success characteristics and problems. *Journal of Developmental Entrepreneurship*, 12(3), 295–322. <https://doi.org/10.1142/S1084946707000698>
- Douglas, E. J., & Shepherd, D. A. (2002). Self-employment as a career choice: Attitudes, entrepreneurial intentions, and utility maximization. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 26(3), 81-90.
<https://doi.org/10.1177/104225870202600305>
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A. G., & Buchner, A. (2007). G* Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior research methods*, 39(2), 175-191.
<https://doi.org/10.3758/bf03193146>
- Gilad, B., & Levine, P. (1986). A behavioral model of entrepreneurial supply. *Journal of Small Business Management*, 24(4), 45–51.
- Hisrich, R. D., Peters, M. P., & Shepherd, D. A. (2005). *Entrepreneurship* (6th ed.). McGraw-Hill/Irwin.

- Kaiser, H. F., & Rice, J. (1974). Little Jiffy, Mark Iv. *Educational and Psychological Measurement*, 34(1), 111-117.
<https://doi.org/10.1177/001316447403400115>
- Kolawole, O., & Torimiro, D. (2005). Participatory rural entrepreneurship development for grassroots transformation: A factor analysis. *Journal of human ecology (Delhi, India)*, 18, 193-198.
<https://doi.org/10.1080/09709274.2005.11905829>
- Krueger Jr, N. F., Reilly, M. D., & Carsrud, A. L. (2000). Competing models of entrepreneurial intentions. *Journal of Business Venturing*, 15(5-6), 411–432. [https://doi.org/10.1016/S0883-9026\(98\)00033-0](https://doi.org/10.1016/S0883-9026(98)00033-0)
- Kuzilwa, J. A. (2005). The Role of credit for small business success: A study of the national entrepreneurship Development Fund in Tanzania. *The Journal of Entrepreneurship*, 14(2), 131-161.
<https://doi.org/10.1177/097135570501400204>
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory* (2nd ed.). McGraw-Hill.
- Ojiaku, O.C., Nkamnebe, A. & Nwaizugbo, I.C. (2018). Determinants of entrepreneurial intentions among young graduates: Perspectives of push-pull-mooring model. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 8(1), 1-17.
- Qing, P., Li, C., Chan, S. H. J., & Deng, S. (2020). Farmer entrepreneurs in China: An empirical investigation of their motivations, success factors, and challenges faced. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*, 33(3), 349–369. <https://doi.org/10.1080/08276331.2020.1818539>
- Reynolds, P., Camp, M., Bygrave, W., Autio, E., & Hay, M. (2001). *Global entrepreneurship monitor: 2001 executive report*, Kauffman Centre for Entrepreneurial Leadership.
- Roy, M.-A., & Wheeler, D. (2006). A survey of micro-enterprise in urban West Africa: Drivers shaping the sector. *Development in Practice*, 16, 452-464. <https://doi.org/10.1080/09614520600792432>
- Segal, G., Borgia, D., & Schoenfeld, J. (2005). The motivation to become an entrepreneur. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 11(1), 42-57. <https://doi.org/10.1108/13552550510580834>
- Solesvik, M. Z. (2013). Entrepreneurial motivations and intentions: Investigating the role of education major. *Education + Training*, 55(3), 253-271. <https://doi.org/10.1108/00400911311309314>
- Stefanovic, I., Prokic, S., & Ranković, L. (2010). Motivational and success factors of entrepreneurs: The evidence from a developing country. *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Rijeci, Časopis za ekonomsku teoriju i praksu - Proceedings of Rijeka Faculty of Economics, Journal of Economics and Business* (pp. 251-269), Croatia.
<https://ssrn.com/abstract=2267309>
- Stevens, J. (1996). *Applied multivariate statistics for the social sciences* (3rd ed.). Lawrence Erlbaum.
- Swierczek, F. W., & Ha, T. T. (2003). Entrepreneurial orientation, uncertainty avoidance and firm performance: An analysis of Thai and Vietnamese SMEs. *The International Journal of Entrepreneurship and Innovation*, 4(1), 46–58.